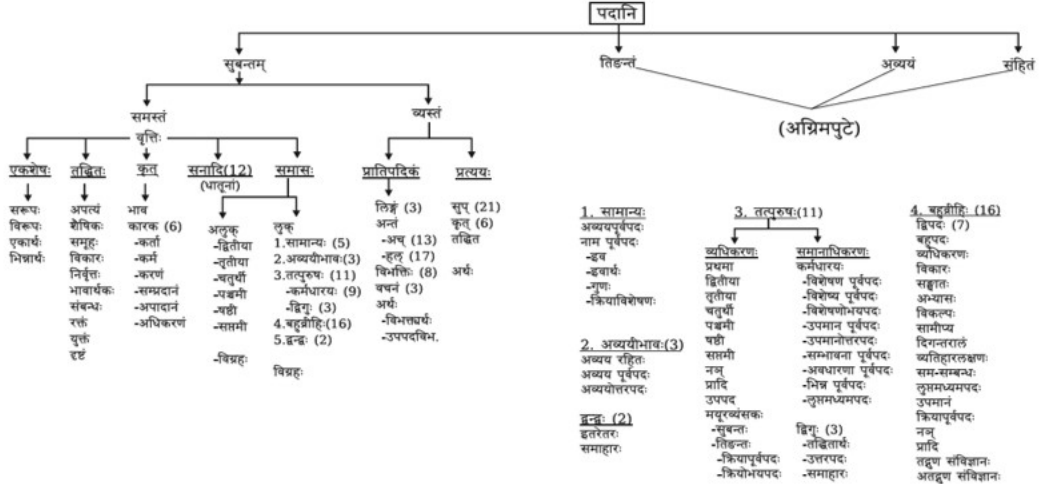

Introduction to Shastras [Overview]

व्याकरणशास्त्र-प्रमेयसङ्ग्रहः

वाक्यम्

Introduction to Śāstras [Vyakaranam]

वाक्यम्

पदानि

सुबन्तम् (पूर्वतनपुटे)

तिङन्तं

अव्ययं

संहितं

धातुः (2022)

(सकर्तृकः)

गणः 10

स्वरः-3

इत्

इट्-3

पदी-3

अकर्मकः

सकर्मकः

द्विकर्मकः

उपसर्गः

अर्थः

उदात्तः

अनुदात्तः

स्वरितः

सेट्

अनिट्

वेट्

परस्मै

आत्मने

उभय

प्रात्ययः

आख्यातः (18)

विकरणः (राप्)

लकारः (10)

कृत् (6)

(कारकः)

सनादि (12)

-सन्

-क्वच्

-काम्यच्

-क्वह्

-क्वप्

-आधारक्किप्

-गिच्, हेतुगत्

-यह्

-यक्

-आय

-ईयह्

-गिह्

पुरुषः (3)

वचनम् (3)

यह्, लुक्

भाव कर्म

अर्थः

प्रयोगः (9)

अकर्मकर्तारि

सकर्मकर्तारि

कर्मणि

द्विकर्मक कर्तारि

द्विकर्तृक कर्तारि

द्विकर्मक कर्मणि

कर्म कर्तारि

भावे

प्रतिपदोक्तं

निपाताः

स्वरादि

चादि

प्रादि (+)

ऊर्पादि

साक्षात्

प्रभृत्यादि

अस्मि

आह

आस

वां

अर्थः

लाक्षणिकं

अव्ययीभाव (3)

कृदन्त (4)

-क्वा, ल्यप्

-यमुन्, णमुल्

तद्धितान् (42)

आम्, रिल्

यति, आति

तसिल्, समसण्

प्रल्, आरि

आल्, आप्

ह, रिष्टातिन्

दा, धा

हिल्, आहि

अधुना, धयुञ्

दानी, एधाञ्

घ, धयुञ्

उल्, कृत्वमुच्

घ, सुच्

एचुच्, सुङ्क्

धुच्, शस्

धमु, तकि

एचुचि, णि

असि, डाच्

घाट्, वा

अतमुच्, साति

अस्तातिलुक्, एन्च्

संहितं

सन्धिः (48)

अच् (9)

-सर्वर्ण दीर्घः

-गुणः

-वृद्धिः

-अपवादेशः

-पूर्वरूपः

-पररूपः

-यण्

-अवङ्गादेशः

प्रकृतिभावः (9)

हल् (13)

-धृत्व

-द्रृत्व

-जस्त्व

-अनुनासिक

-अनुस्वार

-परसर्वर्ण

-पूर्वसर्वर्ण

-खृत्व

-चर्त्व

-सत्त्व

-तुगागम

-धुङागम

-ङमुङागम

विसर्ग (9)

स्वादि (8)

आगमः

आदेशः

लोपः

गणाः (10) (विकरणः)

भ्यादि (अ)

अदादि (-)

जृहोत्यादि (-)

दिवादि (य)

स्वादि (यु)

तृदादि (अ)

रुधादि (न)

तनादि (उ)

क्रादि (ना)

चुरादि (अय)

लकाराः (10)

लट् (ब)

लिट् (भ)

लुट् (म)

लृट् (भ)

लेट् (वेदे)

लोट् (आशीः)

लङ् (भु)

लिङ् (विधि)

लुङ् (भु)

लृङ् (भ)

(व- वर्तमानं)

(भु- भूतं)

(भ- भविष्यत्)

इत्

लृकारः

एकारः

इकारः

इरितः

इरितः

इरितः

इरितः

आदेशः

पठ

लिख

उत्पश्य

विभज्य

सन्ध्य

समस्य

व्यस्य

वर्णय

अन्विहि

परिवर्तय

बोधय

पूरय

सञ्चिनु

व्यापाराः

वाक्च-परामर्शः

पदश-विभजनं

संहित, समस्त पद विभागः

सुबन्त, तिङन्त अव्ययानां

पार्थक्येन अर्धग्रहणं

वाक्यार्थे अन्ययः

तात्पर्य निष्कर्षः

आकाङ्क्षा, आसक्तिः,

योग्यता, अर्थः, प्रकरण अर्थः

लिङ्ग, औचित्यं, देशः

कालः, उपक्रमः, उपसंहारः,

अभ्यासः, फलं

वृत्तिः, अभिप्रा, लक्षणा,

प्रभेदाः

शाब्द-बोधः (त्रिविधः)

Introduction to Śāstras [Mīmāṃsā]

पूर्वमीमांसा - कर्मकाण्डः

1) प्रमाणम्	2) कर्मभेदः	3) शेषम्	4) प्रयुक्तिः	5) क्रमः	6) अधिकारी	7) सामान्यातिदेशः	8) विशेषातिदेशः
1. विधिः
2. अर्थवादः
3. स्मृतिः
4. नाम	1. उपोद्घातः
2. कर्मभेदमानम्
3. तदपवादः
4. प्रयोगभेदः	1. श्रुतिः
2. लिङ्गम्
3. वाक्यादि
4. विरोधः
5. प्रतिपत्तिः
6. अनारभ्योक्तिः
7. बहुधाः
(बहुप्रकारोपकारकाणि)
8. याजमानानि	1. प्रधानप्रयोक्तृत्वम्
2. अप्रधानप्रयोक्तृत्वम्
3. फलविचारः
4. जघन्याङ्गचिन्ता	1. श्रुत्यादिभिरुक्तम्
2. तद्विशेषः
3. ब्रह्मवृद्धी
4. श्रुत्यादेरल्लिखिता	1. अधिकारिनिरूपणम्
2. तस्य धर्माः
3. प्रतिनिधिनिरूपणम्
4. पदार्थलोपनम्
5. दीक्षाविचारः
6. सत्रविचारः
7. देयविचारः
8. अग्निविचारः	1. प्रत्यक्षवचनातिदेशः
2. तस्य शेषः
3. नाम्नातिदेशः
4. लिङ्गातिदेशः	1. स्पष्टलिङ्गातिदेशः
2. अस्पष्टलिङ्गातिदेशः
3. प्रबललिङ्गातिदेशः
4. अपवादः

पूर्वमीमांसा - कर्मकाण्डः

9) ऊहः	10) बाधः	11) तन्त्रम्	12) प्रसङ्गः (क्तिः)
1. ऊहविचारारम्भः
2. सपरिकरः सामोहः
3. मन्त्रोहः
4. तत्प्रसङ्गविचारः	1. द्वारलोपः
2. तद्विस्तारः
3. कार्यकत्वम्
4. समुच्चयः
5. ग्रहादिविचारः
6. सामविचारः
7. प्रकीर्णविचारः
8. नञर्थविचारः	1. उपोद्घातः
2. तन्त्रावाप्यो
3. तन्त्रविस्तारः
4. आवापविस्तारः	पशुपुरोडाशसोमादौ
तन्त्रविचारः
समुच्चयादिकम्
विकल्पतदपवादो

1-6 प्रकृतिषट्कम्
7-12 विकृतिषट्कम्

पूर्वमीमांसा - देवताकाण्डः

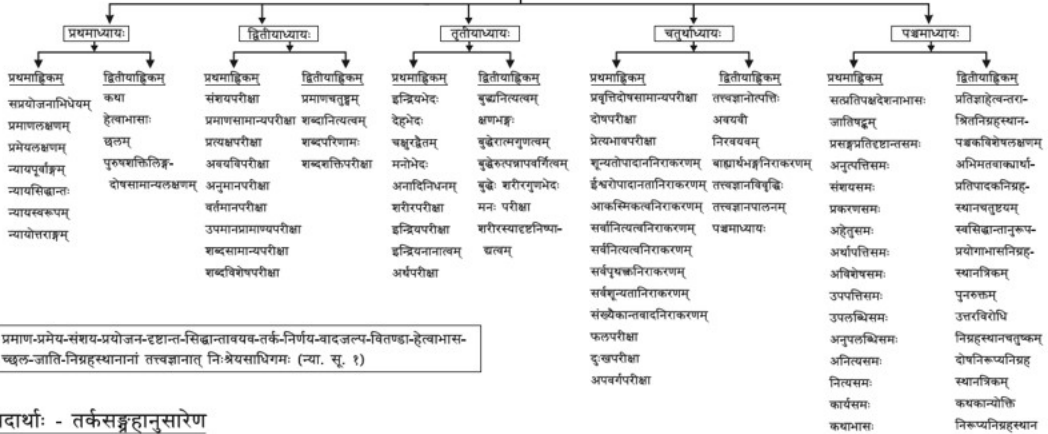
1) स्वरूपम्	2) देवताभेदः	3) देवतोपासनम्	4) हौत्रक-फलम्
1. अनुवषट्कारः
2. वैमृध, पिदु यज्ञः
3. साकम्प्रस्थायीयम्
4. घृणपादः	1. इष्टकापादः
2. अवदानपादः
3. प्रेषपादः
4. होमपादः	1. कालपादः
2. अग्निपादः
3. ग्रहपादः
4. वरजपादः	1. सामिधेनी
2. निगदपादः
3. बधद्धारः
4. याज्यापादः

मीमांसाशास्त्रम् - सहस्रन्यायशास्त्रम् - शास्त्र-अध्याय-पाद-अध्यायन्यायसङ्गतयः इत्यादि

Introduction to Śāstras [Nyāya]

अध्यायाः -5, आह्निकानि - 10, प्रकरणानि - 84, सूत्राणि -528

गौतमीयं न्यायशास्त्रम्

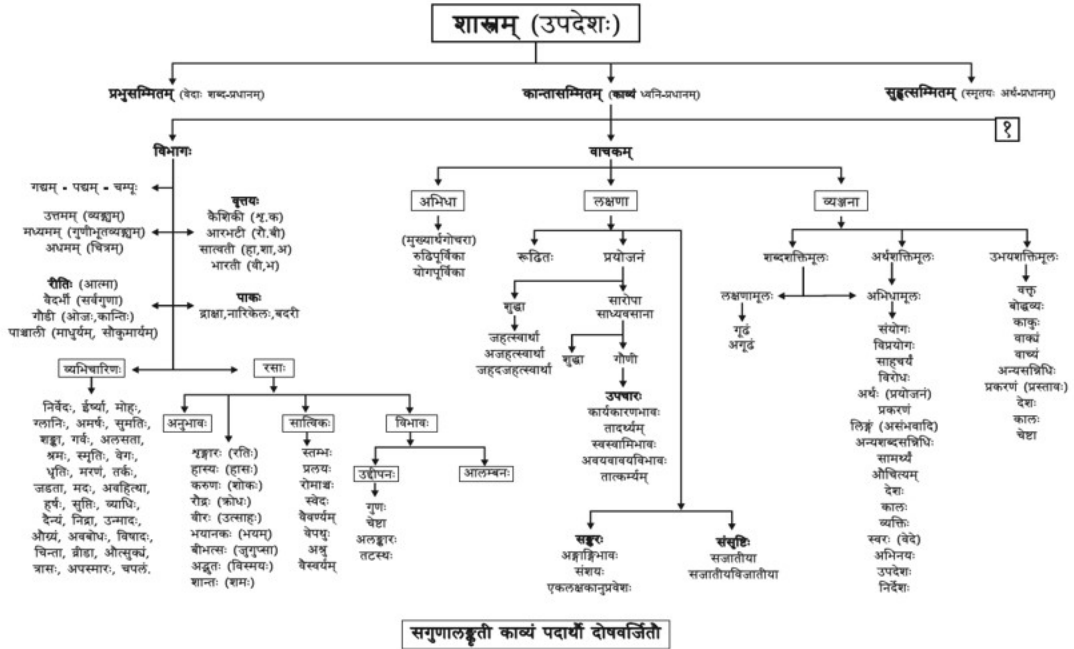

प्रमाण-प्रमेय-संशय-प्रयोजन-दृष्टान्त-सिद्धान्तावयव-तर्क-निर्णय-वादजल्प-वितण्डा-हेत्वाभास-छल-जाति-निग्रहस्थानानां तत्त्वज्ञानात् निःश्रेयसाधिगमः (न्या. सू. १)

पदार्थाः - तर्कसङ्ग्रहानुसारेण

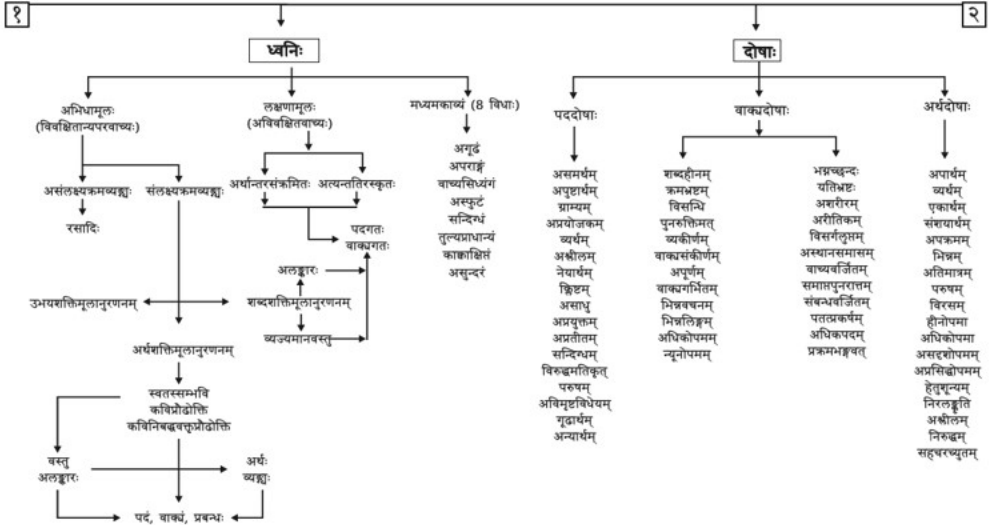
- द्रव्यम् - पृथिवी, आपः, तेजः, वायुः, आकाशः, कालः, दिक्, आत्मा, मनः - 9
 गुणः - रूप, रस, गन्ध, स्पर्श, संख्या, परिमाण, पृथक्त्व, संयोग, विभाग, परत्व, अपरत्व, गुरुत्व, द्रवत्व, स्नेह, शब्द, बुद्धि, सुख, दुःख, इच्छा, द्वेष, प्रयत्न, धर्म, अधर्म, संस्काराः - 24
 कर्म - उल्लेपणम्, अपक्षेपणम्, आकुञ्चनम्, प्रसारणम्, गमनम् - 5
 सामान्यम् - परम्, अपरम् - 2
 विशेषाः - नित्यद्रव्यवृत्तयः - अनन्ताः
 समवायः - एकः
 अभावः - प्रागभावः, प्रध्वंसाभावः, अत्यन्ताभावः, अन्योन्याभावः - 4

Introduction to Śāstras [Alaṅkāra]

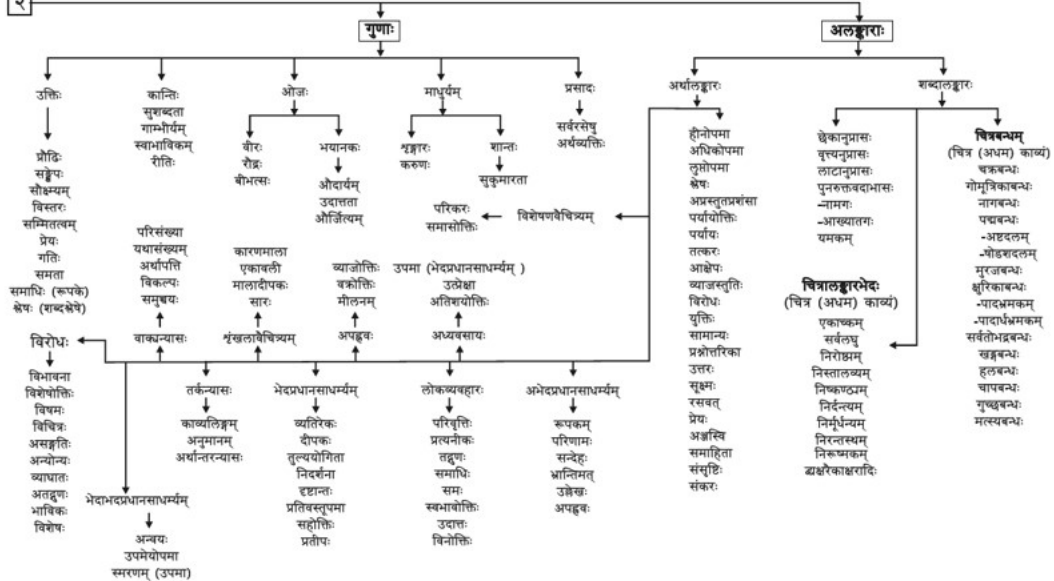
Figures of Speech (with sub-types) of DESIKA अलंकारविभागः (सावान्तरविभागः) देशिकः - संस्कृत-व्युत्पत्ति-साधकः - वेदवारिधिः प. रामानुजः

Introduction to Śāstras [Alaṅkāra]

Introduction to Śāstras [Alaṅkāra]

२

श्रीमते पराङ्कुशार्यमहादेशिकाय नमः । ऋचुः सामानि यजूंषि । सा हि श्रीरमृतां सुताम् ।

पराङ्कुशाचार्य वैदिक अध्ययन संस्था (पञ्जीकृता)

<https://parankusan.cloudapp.net>

✉: pivstrust@gmail.com

यज्ञपात्राणि – चमसाः

अच्छावाक
चमसः

अच्छावाकः

उद्घातुचमसः

उद्घाता

नेष्टुचमसः

नेष्टा

पोतुचमसः

पोता

प्रशास्तुचमसः

मैत्रावरुणः

वेदवारिधिः प. रामानुजाचार्यः

श्रीमते पराङ्कुशाचार्यमहादेशिकाय नमः । ऋचुः सामानि यजूंषि । सा हि श्रीरमृतां सुताम् ।

पराङ्कुशाचार्य वैदिक अध्ययन संस्था (पञ्जीकृता)

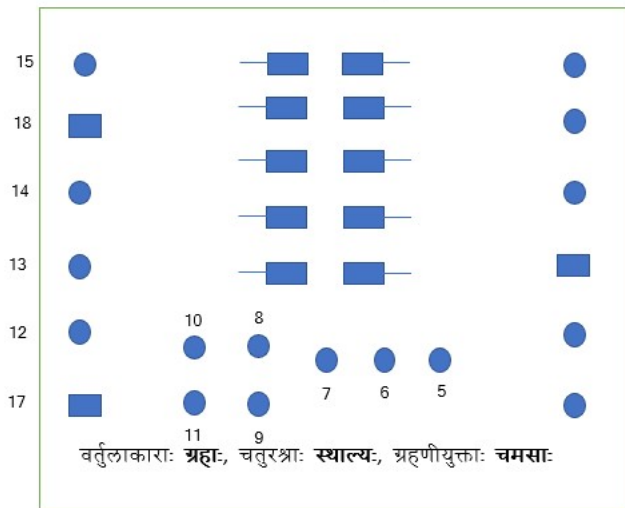
<https://parankusan.cloudapp.net>

✉: pivstrust@gmail.com

३० यज्ञपात्राणि – खरे सम्भृतानि

उत्तरा दिक्

1. दधिग्रहः
2. अंशु, अदाभ्यग्रहः
3. उपांशुग्रहः
4. अन्तर्यामग्रहः
5. ऐन्द्रवायवग्रहः
6. मैत्रावरुणग्रहः
7. आश्विनग्रहः
8. शुक्रग्रहः
9. मन्थिग्रहः
- 10, 11. ऋतुग्रहौ
- 12, 13, 14. अतिग्राह्यग्रहाः
15. उक्थ्यग्रहः
16. आदित्यग्रहः
17. आग्रयणस्थाली
18. उक्थ्यस्थाली
19. आदित्यस्थाली
20. ध्रुवस्थाली

वेदवारिधिः प. रामानुजाचार्यः